

FOLKETINGET

Det finanspolitiske rammeværk: Den offentlige gæld

CENTRALE BEGREBER

Med den offentlige sektors gæld mener økonomer ofte **den offentlige sektors finansielle nettogæld**, der opgør den offentlige sektors samlede finansielle formue. Nettogælden fremkommer ved at fratække det offentlige aktiver (såsom aktier og obligationer) fra det offentlige passiver (såsom gæld). Nettogælden opgøres typisk til kursværdi, dvs. til markedsværdien.

ØMU-gælden er derimod et bruttogældsbegreb, der ikke medregner det offentlige aktiver (eksempelvis obligationer og aktier), men alene tager udgangspunkt i den offentlige sektors gæld/lån. Endvidere opgør EU ØMU-gælden til den nominelle værdi.

INSTITUTIONELLE KRAV

EU stiller et traktatfæstet krav til *alle* EU-lande om, at ØMU-gælden som udgangspunkt ikke må overstige 60 pct. af BNP.

DANSK LOVGIVNING

Budgetloven stiller ikke krav til størrelsen af den offentlige gæld. De finanspolitiske målsætninger har således primært fokus på saldoen og udgiftssiden.

Finansministeren er ved lov bemyndiget til at optage statslån op til en vis grænse, mens det er indenrigsministeren, der fastsætter reglerne for kommunernes og regionernes mulighed for at optage gæld.

LÆS MERE HER:

Altandellige.dk

[DK2025 - en grøn, retfærdig og ansvarlig genopretning af dansk økonomi](#)

[Økonomisk Redegørelse dec. 2020](#)

EU medregner ikke offentlige aktiver

Når økonomer skal opgøre den samlede offentlige sektors gæld, sonder de normalt mellem den offentlige nettogæld og ØMU-gælden. De to gældsbegreber er ikke identiske og afviger derfor fra hinanden med hensyn til opgørelsesmetode.

Mange økonomiske analyser, som eksempelvis Finansministeriets holdbarhedsberegning, tager udgangspunkt i den offentlige sektors samlede finansielle nettogæld. Nettogælden viser den offentlige sektors aktuelle finansielle forpligtelse, hvis alle finansielle aktiver (herunder eksempelvis aktier i Ørsted) indløses, og passiverne nedbringes med de frigjorte midler.

ØMU-gælden

EU stiller ikke krav til det offentlige nettogæld, men derimod til alle EU-landenes ØMU-gæld.

ØMU-gælden er et bruttogældsbegreb. Det betyder f.eks., at statens andel i det børsnoterede selskab Ørsted ikke indgår i ØMU-gælden. Det samme gælder det offentlige beholdning af obligationer. Til forskel fra det offentlige nettogæld opgør EU ikke ØMU-gælden til markedsværdien, men derimod til den nominelle værdi – dvs. som det beløb, der skal betales, hvis gælden først afdrages, når den udløber.

EU stiller et traktatfæstet krav om, at ØMU-gæld som udgangspunkt ikke må overstige 60 pct. af BNP.

Hvis et medlemsland har en gæld, der er større end det, skal landet præsentere en plan for, hvorledes det gradvist vil reducere gælden ned mod grænsen på 60 pct. af BNP.

Danmark opfylder EU's krav

Finansministeriet forventer, at ØMU-gælden vil udgøre 40,9 pct. af BNP i 2021. Samtidig forventer Finansministeriet, at det offentlige samlede aktiver overstiger det offentlige passiver. Dermed vil det offentlige have en lille nettoformue, se også figuren nedenfor (dvs. en negativ nettogæld i 2021).

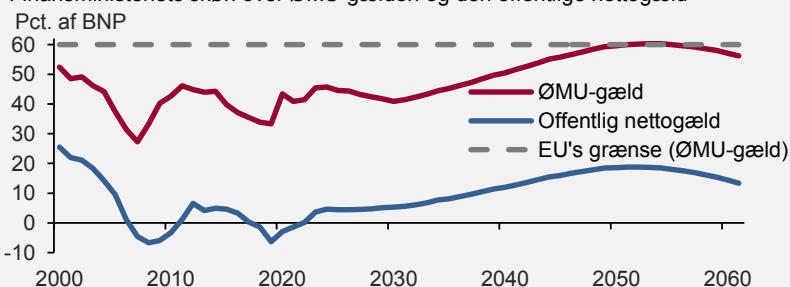
ØMU-gæld forventes at stige

ØMU-gælden forventes at stige til godt 60 pct. af BNP frem mod 2050. Det betyder, at EU's krav til ØMU-gælden forventes overskredet en smule fra 2052 til 2054. Da overskridelsen kun er kortvarig, har den i praksis ingen konsekvenser, jf. faktaark om den offentlige saldo.

Covid-19-pandemien har ledt til en økonomisk krise og større ØMU-gæld. En del af stigningen i ØMU-gælden fra 2019 til 2020 skyldes dog ikke coronakrisen men en ny model for finansiering af almene boliger. Dvs. at låntagningen fra den almene boligsektor er lagt over på staten. Det modsvares af en stigning i beholdning af almene boligobligationer, hvorfor nettogælden ikke stiger lige så meget som bruttogælden. Tilsvarende påvirker en del af covid-19-hjælpepakkerne, f.eks. udskydelser af skattebetalinger, også som udgangspunkt alene bruttogælden.

Den offentlige nettogæld er lavere end ØMU-gælden

Finansministeriets skøn over ØMU-gælden og den offentlige nettogæld

Kilde: "Økonomisk Redegørelse", Finansministeriet dec. 2020, DK2025 - En grøn, retfærdig og ansvarlig genopretning af dansk økonomi", Finansministeriet aug. 2020 og Stabilitets- og Vækstpagten.

FOLKETINGET

For særligt interesserede

Reglerne vedrørende EU's krav til den offentlige gæld er komplekse. Nedenfor dykkes ned i fire aspekter. Oplysningerne er tiltænkt særligt interesserede. For en uddybning kontakt økonomisk chefkonsulent Kathrine Lange (3323), Kathrine.Lange@ft.dk

Sammenhæng mellem den offentlige saldo samt ØMU- og nettogælden

Der er ikke nogen en-til-en-sammenhæng mellem budgetunderskuddet og ØMU-gælden. Det skyldes bl.a., at ØMU-gælden er et bruttogældsbegreb og dermed ikke måler den offentlige sektors egentlige finansielle nettoformue. Hvis den offentlige sektor optager lån for at investere midlerne i statsvirksomheder eller obligationer, kan det føre til, at ØMU-gælden stiger – også selv om nettogælden ikke er steget, og der egentlig er overskud på den offentlige saldo.

Der er heller ikke nogen entydig sammenhæng mellem saldoen og udviklingen i nettogælden. Det skyldes blandt andet, at nettogælden også omfatter offentlige aktiver, og at afkastet fra et aktiv også kan bestå af kursgevinster/kurstab, der ikke indgår i den offentlige saldo. Det kan sammenlignes med, at afkastet fra aktier jo ikke bare består af udbytte, men typisk også af kursgevinsten (stigninger i aktiekursen) på selve aktien. For Danmarks vedkommende leder dette forhold til, at man kommer til at undervurdere det offentlige formueudvikling, hvis man alene fokuserer på udviklingen i saldoen: Betalingen for den offentlige sektors passiver/gæld optræder primært i form af egentlige renteudgifter, der bidrager negativt til den offentlige sektors saldo. Afkastet fra den offentlige sektors aktiver – eksempelvis afkastet fra statsvirksomheder – består derimod (typisk) også af kursgevinster.

Statsgælden

Statsgælden omfatter udelukkende statens gæld og dermed ikke gælden i de øvrige offentlige delsektorer.

Statsgælden er ligesom ØMU-gælden en bruttostørrelse, men i definitionen er der tilføjet en modregning af omsættelige aktiver forvaltet af Danmarks Nationalbank. Det inkluderer indeståendet på statens konto, almene boligobligationer og værdipapirbeholdninger i de statslige fonde (Den Sociale Pensjonsfond, Innovationsfonden og Fonden for Forebyggelse og Fastholdelse).

Danmarks Statistik og Finansministeriet indberetter til EU

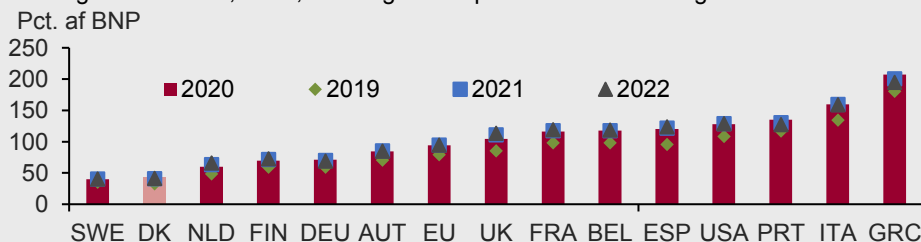
Danmarks Statistik er ansvarlig for indberetning af de faktiske (historiske) tal for den offentlige saldo og ØMU-gælden til EU, mens Finansministeriet er ansvarlig for indberetning af prognoser (forventede tal). Finansministeriets seneste skøn fra Økonomisk Redegørelse fra december 2020 blev foretaget inden den seneste udvikling i covid-19-pandemien i december 2020.

Danmark har i et internationalt perspektiv en lav ØMU-gæld

Det økonomiske tilbageslag som følge af covid-19-pandemien og de markante hjælpepakker har ledt til større gæld i en lang række lande. Set i et internationalt perspektiv har Danmark stadig en lav ØMU-gæld.

Danmark har en relativ lav ØMU-gæld

ØMU-gælden i 2019, 2020, 2021 og 2022 i pct. af BNP for udvalgte lande

Kilde: "Økonomisk Redegørelse", Finansministeriet dec. 2020

Anm.: Mærkerne angiver nationalregnskabstal for 2019 og skøn for 2021 og 2022, mens søjlerne angiver skøn for 2020.